

EXTRA BIJLAGE.

**GROESBEEKS
MILIEU-JOURNAAL**

1978 - 5

WMG INTERVIEWT PPR!

GROESBEEKS MILIEUJOURNAAL

verschijnt:
tweemaandelijks

bij storting van f'10,-
per jaar krijgt U het
thuis.

◆◆◆inhoud◆◆◆

REDAKTIE

Toine de Jong
Harrie Mortiaux
Jo de Valk

VOORWOORD VAN DE REDACTIE ..... blz. 1

AFVAL DEEL 3
door Martin van de Bos ..... blz. 2

WEET U, ... blz. 7

KLEINSCHALIGHEID, EEN NOODZAAK?
door Henny Brinkhof ..... blz. 9

LICHTPUNTJES? ..... blz. 13

MILIEU-RONDON-MILIEU-RONDON ..... blz. 14

DE ZUIVERING VAN ONS GROESBEEKS
AFVALWATER door Toine de Jong ..... blz. 17

WERKGROEP MILIEUBEHEER GROESBEEK
AAN HET WERK ..... blz. 20

VERSLAG VAN DE VERGADERING ..... blz. 21

WMG GAAT DE POLITIEKE PARTIJEN
INTERVIEWEN ..... blz. 22

VRAAGBAAK ..... blz. 22

EXTRA BIJLAGE: WMG INTERVIEWT PPR!

REDAKTIE-ADRES

Toine de Jong
Stekkenberg 26
Groesbeek
tel. 08891-3780

SEKRETARIAAT

Werkgroep Milieubeheer
Groesbeek
Lievensweg 80, Groesbeek
tel. 08891-3175

VRAAGBAAK

Voor informatie, milieu-
klachten e.d.
Iedere dinsdag:
van 19.00 tot 20.00 uur
van Ruysdaelweg 25,
Groesbeek.

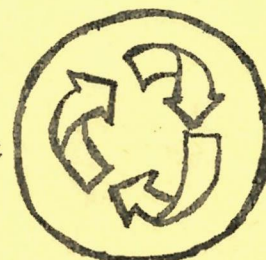
MEDEWERKERS

Martin van de Bos
Henny Brinkhof
Erik en Jacobien
van Haaren
Hans de Jong
Ellie Loeffen
Ida Medendorp
Sjef Reichgelt
omslag: Roel Twijnstra

VERSCHEIJNINGSDATUM SEPTEMBER 1978.

KRINGLOOPPAPIER

voorwoord

Er gebeuren de laatste tijd wel weer vreemde dingen in ons land, zoals u ook wel opgevallen zal zijn. Als ik zo de kranten van de laatste maanden inkijk, dan ga ik mij werkelijk afvragen: Wat wil deze regering nu eigenlijk? Enkele fraaie voorbeelden van wat er zoal gebeurde of zal gaan gebeuren:

Het kabinet-van Agt wil volgend jaar in het kader van "Bestek 81" de tarieven van het openbaar vervoer met gemiddeld 5% laten stijgen. De regering is niet bang, dat door hogere tarieven minder mensen met het openbaar vervoer gaan. Echter, mensen, die al een auto bezitten, zullen daar nu meer mee gaan i.p.v. het openbaar vervoer. De mensen, die nog geen auto hebben, zullen er sterk aan gaan denken er zelf een te kopen. Wat betekent dit alles? Juist, meer milieuverontreiniging o.a. door koolmonoxide (inde lucht) en lood (in wegbermen).

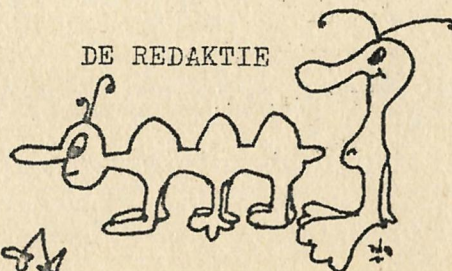
Iets ander fraais was het vervoer van levensgevaarlijk Amerikaans industrieafval door ons land naar Duitsland. Voor de buitenwereld was het volslagen onbekend, dat op 8 augustus j.l. zo'n 39.000 kilo van het gif kepone naar Duitsland werd getransporteerd, waar het in zoutmijnen zou worden opgeslagen. De productie en opslag van dit o.a. kankerverwekkende gif werd in de V.S. officieel verboden. Onbegrijpelijk dat de regering zo'n transport (en dan nog in het geheim) toeliet. Denk eens aan de mogelijke ongelukken! Laat Amerika zijn eigen troep houden! En dat Duitsland ook nog eens zo stom is om de invoer ervan toe te laten!

Op energiegebied: vanaf 1984 zal vloeibaar aardgas (LNG) uit Algerije via tankers worden aangevoerd en in de Eemshaven worden opgeslagen. Bij een aanvaring of stranding van zo'n tanker of bij het ontploffen van een opslagtank kunnen grote ongelukken gebeuren. Mogen dergelijke risico's genomen worden? En is de alternatieve mogelijkheid om LNG per pijpleiding te transporteren wel voldoende onderzocht?

Over de bezuinigingen op uitgaven voor milieumaatregelen zal ik het maar niet meer hebben. De gevolgen ervan schijnt de regering weinig te interesseren.

Dit alles zet mij toch wel aan het denken. Wat wil deze regering nu eigenlijk? Gaat bij u de gedachte ook al niet spelen van: "Is deze regering eigenlijk wel tegen milieuverontreiniging?" .....

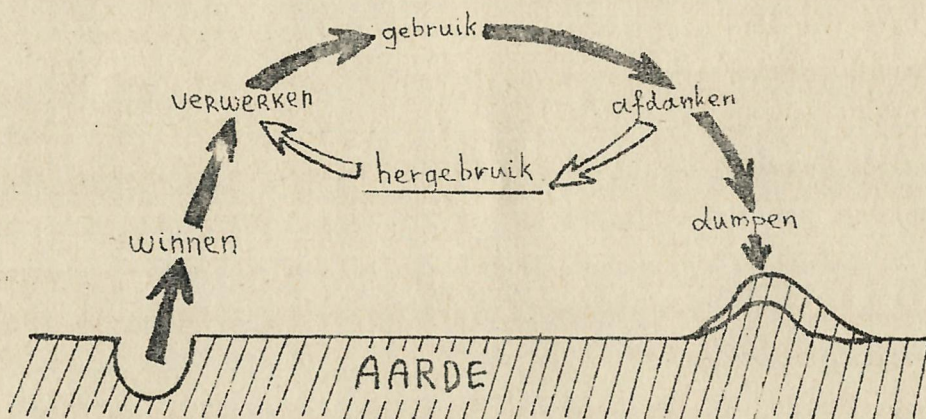
DE REDAKTIE

In de twee vorige artikelen werd na een algemene inleiding nader ingegaan op de hoeveelheden, samenstelling en huidige verwerkingsmethoden. In dit artikel komen hergebruik en recycling aan het woord.

Tegenwoordig halen we niet alleen in een steeds sneller tempo grondstoffen uit de bodem, maar we maken er ook zo vlug mogelijk weer afval van wat dan weer gestort moet worden. Afgezien van de daardoor veroorzaakte milieuverontreiniging worden sommige grondstoffen (o.a. roodkoper, zink) in snel tempo schaars en duur. Bovendien is er een gigantische hoeveelheid energie voor nodig, zowel bij het winnen van de grondstoffen en het verwerken tot producten als bij het verwijderen of vernietigen ervan.

Willen wij of onze eventuele kinderen nog wat langer op deze wereld blijven rondlopen dan kan dit proces niet oneindig blijven doorgaan. Het winnen en storten zal tot het uiterste beperkt moeten worden en er zal zo snel mogelijk een verbinding tot stand moeten komen tussen het afval en de verwerking tot nieuwe producten d.m.v. hergebruik en recycling. Tevens biedt dit het voordeel van een geringer energieverbruik.

bron:
de Antitroep Courant

Onder hergebruik wordt verstaan het tweede gebruik van tot afval verklaarde materialen voor een ander doel dan het oorspronkelijke (bijv. textielafval voor papierfabrikage). Bij recycling ontstaat een (gedeeltelijke) kringloop, doordat het afval na bewerking weer als grondstof dient voor eenzelfde gebruik (bijv. glasscherven voor glasproductie).

Hergebruik en recycling hebben het voordeel, dat minder nieuwe grondstoffen nodig zijn en dat er minder afval behoeft te worden verwijderd. Toch zijn deze processen niet de zaligmakende oplossing van het afvalprobleem. Hergebruikprocessen kunnen namelijk milieuverontreiniging veroorzaken en soms ekstra veel energie vragen bij inzameling en scheiding.

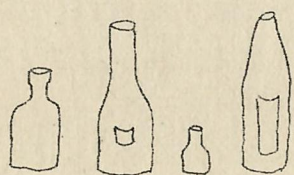
Om te komen tothergebruik en recycling van afvalcomponenten is het noodzakelijk, dat producten zodanig gemaakt worden, dat ze voor deze processen in aanmerking komen. De industrie moet zich bovendien instellen op het terugnemen van deze stoffen. Hergebruik van de verschillende bestanddelen van huishoudelijk afval is in het algemeen slechts mogelijk als deze componenten in min of meer zuivere partijen beschikbaar zijn. Je kunt dit bereiken door een gescheiden inzameling o.a. van glas, papier, kleding en/of door afscheiding uit het ingezamelde huisvuil van de diverse stoffen. Wat dit laatste betreft bestaan er al scheidingstechnieken voor ijzer (magnetisch), blik en kompost (uitzeven) en zijn er nieuwe in ontwikkeling voor papier, kunststoffen, glas en metalen.

De voor hergebruik en recycling in aanmerking komende componenten van het huishoudelijk afval zijn o.a. papier, glas, plastics, metalen, keuken- en tuinafval.

PAPIER: Ongeveer 40% van het papier wordt na inzameling hergebruikt. Dit percentage zal stijgen in de toekomst. Aanvankelijk werd dit ingezamelde papier gebruikt als grondstof van de verpakkingindustrie (karton), maar de laatste jaren neemt de verwerking tot druk- en schrijfpapier - het zgn. kringlooppapier - toe.

Als je even tussen de letters kijkt zie je kringlooppapier. Het wordt vervaardigd zonder waterverontreiniging, zonder ontinkting, terwijl het niet gebleekt of gekleurd is, uit oud papier zoals kranten, tijdschriften en drukkerijafval. Het levert een belangrijke besparing op aan grondstoffen (bomen!), water en energie.

GLAS.

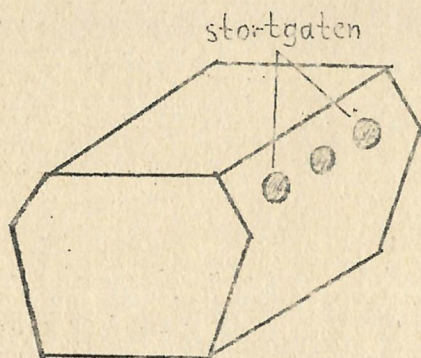

Glas bestaat hoofdzakelijk uit zilverzand (50%), kalk (15%) en scherven van bekende samenstelling (20%). Wat de grondstoffen betreft zijn er op korte termijn geen moeilijkheden te verwachten, al is de winning in Nederland van zilverzand niet zonder bedenkingen. Afvalglas kan gebruikt worden als wegverhardingsmateriaal, voor de vervaardiging van glaswol en bouwelementen, maar als zodanig zijn deze toepassingen weinig interessant.

Het statiegeldglas is in de meeste gevallen de beste glasverpakking. Een ontwikkeling van het statiegeldsysteem d.m.v. hóg statiegeld, standaardisatie van de flessen en potjes, zelf goed schoonmaken en inleveren bij de winkelier is in de toekomst mijns inziens een goede oplossing.

In die gevallen, waar je nu niet onder het Kopen van weggooi-glas (= eenmalig gebruik) uitkomt, is het beter en goedkoper dit naar een glaskontainer te brengen, dan het met de vuilnisman mee te geven, die

het op de stort gooit. Uitzondering is de gemeente Rijsenhout, die glas in speciale glasmers regelmatig bij haar burgers ophaalt. In deze gemeente rijdt maandelijks een "vuilnistrain", een serie gemeentelijke wagens die afzonderlijk grofvuil (versleten meubilair, oude ijskasten, e.d.), glas en oud papier ophalen, gevolgd door een veegwagen, die de straten reinigt. Tevens werkt men aan het bewustmaken van de bevolking. Dit alles tot groot enthousiasme van de bevolking: 4500 mensen. Het weggooi-glas wordt na inzameling, bijv. in glascontainers, gebroken en de scherven worden gebruikt voor de fabricage van nieuw glas. De scherven ver-

glascontainer.

lagen de smeltemperatuur van het glas en geven zo een energiebesparing. De Werkgroep Miljeubeheer Groesbeek heeft in mei 1978 een verzoek gericht aan B & W om tot een experiment met glascontainers te komen. Tot op heden hebben wij nog geen antwoord ontvangen.

Plastics nemen ongeveer 5 % van het huishoudelijk afval in. In de toekomst zal dit zeker stijgen tot 10 %. Plastic is een aardolieproduct. Uit aardolie wordt door de petrochemische industrie zowel nafta als benzine gemaakt. Dit proces heet "kraken". Van die nafta wordt weer plastic gemaakt. Het zou wat onredelijk zijn om alle plastics proberen uit te bannen. Nog teveel wordt er gedacht, dat actiegroepen in de natuurbescherming tegen alle plastics schoppen. Je moet duurzame plastic producten goed onderscheiden van weggooiplastics, die door de grote hoeveelheid (er liggen 70 miljoen kilo weggooiplastic kuipjes voor luxe halvarine op de vuilnisbelt!), zowel bij de aanmaak (energieverspilling) als bij het afval onoplosbare miljeuproblemen geven. Voor de duurzame plastics is het verbranden en het omzetten van de vrijgekomen warmte in stoom of elektriciteit de eenvoudigste vorm van hergebruik.

De in het afval aanwezige metalen omvatten hoofdzakelijk ijzer. Dit wordt d.m.v. magneten uit het afval gehaald en als schroot opnieuw verwerkt in de staalfabricage. Het opnieuw verwerken van metalen uit ons huisvuil vindt nog te weinig plaats. Een hele serie zgn. non-ferro metalen zoals blik, tin, lood en aluminium worden nu nog achteloos met het overige afval weggegooid.

Bij blik geeft het tinlaagje problemen. Het onttinnen van blik is een kostbare zaak en vormt het voornaamste struikelblok. In het buitenland wordt geëxperimenteerd met de vervanging van het tinlaagje door

een zeer dun chroomlaagje of beschermende laklaag.

De VAM heeft in samenwerking met enkele bedrijven een machine ontwikkeld om blik uit huisvuil te halen. Vind je blikjes trouwens zo onmisbaar?

Het organische gedeelte wordt gekomposteerd (zie mijn vorig artikel) of omgezet in energie door verbranding. De belangstelling van de elektriciteitsmaatschappijen is gering voor deze energie, omdat deze in te geringe hoeveelheden vrijkomt.

De kompost is vooral geschikt als bodemverbeterend middel en als zodanig kwalitatief niet beter dan stalmest en zuiverings-slib. Het gehalte aan hoofdvoedingselementen voor gewassen zou gering zijn. Kompost wordt vnl. door particulieren gebruikt.

Textiel kan op diverse wijzen hergebruikt worden. Op de eerste plaats als kleding (Leger des Heils, Geef Max De Zak). Daarnaast kan versleten kleding een grondstof vormen voor de bereiding van karton en van de betere (duurdere) papiersoorten. Poetskatoen is ook een nuttige omzetting.

Huisvuil voorsorteren is een noodzaak. Al het zachte verteerbare afval zou in een vlaszak of de huisvuilzak van kringlooppapier moeten. Omdat de schillenman uit ons "welvaartsland" verdwenen is, moeten we ook groenteafval, brood- en etensresten in deze zak doen. Laat papier ophalen door de voetbalverenigingen.

Gooi het glas zonder statiegeld niet weg, maar spaar het op en rij een keer per maand naar Nijmegen. In winkelcentrum Hatert staat een glaskontainer.

In de toekomst zal u hopelijk minder ver hoeven te gaan.

Welke eisen moeten er gesteld worden aan de vuilverwerking?

1. De gekozen methode moet niet alleen de afvalberg wegwerken, maar tegelijkertijd moet een bewustwordingsproces op gang gebracht worden onder de vervuilers. Niet alleen bij de industrie maar ook bij de burgers. We zullen wat bewuster moeten gaan inkopen: meer statiegeldglas, meer duurzame, geen wegwerp artikelen.

2. Hergebruik en recycling van afvalstoffen moet zoveel mogelijk bevorderd worden. Zoals ik al eerder gezegd heb, is het niet mogelijk alle afvalstoffen aan dit proces te onderwerpen. Deze processen zijn een onmisbare schakel tussen de vermindering van de grondstoffenwinning en de te storten hoeveelheid afval.

3. Voor elke afvalsoort moet de geschiktste verwerkingsmethode gevolgd worden. Eén oplossing bestaat er niet voor het afvalbestand. De verwerking wordt onnodig duurder en de overlast en storthoeveelheden worden groter, naarmate er meer ongeschikt vuil wordt aangeboden voor een bepaalde verwerkingmethode. Een gescheiden inzameling, voorsortering door burgers van de diverse afvalsoorten zoals glas, papier en kleding zou dit al een heel eind op de goede weg helpen.

4. De kosten moeten afgewogen worden tegen de mate van bijdrage aan de oplossing van het vuilprobleem. We mogen ons er niet te goedkoop van afmaken. Als we weinig geld en moeite overhebben voor de oplossing van dit vraagstuk, dan zal het onontkoombaar zijn, dat de afvalproductie blijft groeien, dat de stortplaatsen uitpuilen, dat de grondstoffen en energiebronnen uitgeput zullen raken.

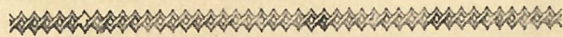
Martin v. d. Bos

Geraadpleegde literatuur:

- diverse krantenartikelen
- Buekens, A. "Waste afval". Ontstaan Vervuiling en Beheer. In de serie monografieën : Leefmilieu Nu.
- Peters, H. "Van milieuvervuiling naar milieubeheer".
- Kuenen, D.J. "Inleiding in de milieukunde".
- Henselmans, J. en G.Vonkeman. "Afvalverwijdering en afvalwetgeving" In Natuur en Landschap 1975.
- van Weenen, H. "Afvalverwijdering en milieuverontreiniging". Intermediair, 9 september 1977.
- de Antitroep Courant.
- Jaarverslag 1975 N.V. Vuil Afvoer Maatschappij.
- folder : Alle Hens "Koopwijzer".
- Visscher, J.T. "Glaskontainer blijkt voordelig". Artikel in "Milieu-Defensie", november 1977.

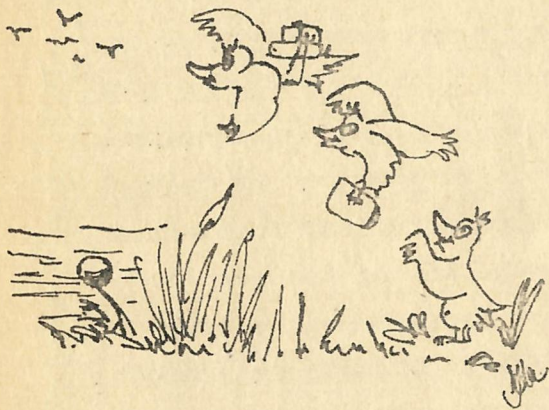
weet u, ...

- dat tal van voorjaarsplanten in september een tweede bloei vertonen? Het is dan als het ware een kleine herhaling van april. U moet er maar eens in Uw omgeving op letten. Enkele van deze planten zijn de dovenetelsoorten, de koekoeksbloem en in de vochtige weide zelfs de dotterbloem.
- waarom en op welke manier vogels trekken? Vele van onze broedvogels trekken in het najaar naar warmere gebieden om daar te overwinteren en komen in het voorjaar weer terug.

Hoe komt een vogel er nu toe om te gaan trekken? Men vermoedt, dat het een samenspel van in- en uitwendige factoren is, dat de vogel ertoe brengt te gaan trekken. Door allerlei geleidelijke veranderingen van zomer naar najaar zoals steeds lager wordende

temperaturen en korter wordende dagen, vinden er in de vogel veranderingen plaats. Zo gaan b.v. bepaalde klieren werken, die stoffen produceren, waardoor de vogel onrustig wordt en zich minder sterk aan zijn woonplaats gebonden voelt. Hij is dan ongemerkt in de stemming gekomen om te gaan trekken en een kleine aanleiding, zoals een plotselinge verandering van de temperatuur en het zien van andere trekken- de soortgenoten kan dan al voldoende

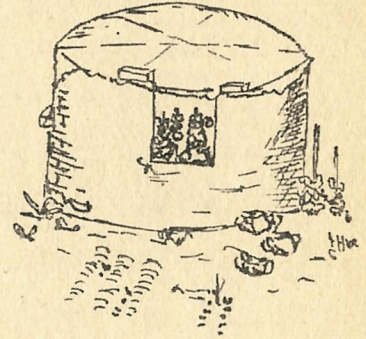

zijn om de vogel er toe aan te zetten ook echt te gaan trekken.

Hóé vogels trekken is nog niet geheel bekend. Wel weten we nu, dat door vogels, die overdag trekken zoals de spreeuwen, de stand van de zon wordt benut. Vogels, die 's nachts trekken zoals de lijsters, oriënteren zich op de stand en beweging van de sterren.

- dat de paddestoelen al weer talrijk verschijnen? Er zijn diverse eetbare paddestoelen als het eekhoorntjesbrood, die toch nog door veel mensen worden geplukt om op te eten. Laat ze staan! Ze zijn erg belangrijk in de natuur, doordat ze o.a. rottende plantendelen verteren. Paddestoelenliefhebbers kunnen ook terecht in winkels of bij champignonkwekerijen en vermijden hierdoor ook nog het gevaar giftige paddestoelen te plukken!

- dat er met oude gierputten best mooie en nuttige dingen gedaan kunnen worden? Gierputten worden tegenwoordig bijna niet meer gebruikt. Ze worden dan ook meestal volgestort met rotzooi of ze worden afgebroken. Dat het ook anders kan, is te zien bij een boerderij op de Horst. Daar is de gierput namelijk veranderd in een broeikasje. Ook schijnt het zich goed te lenen voor een champignonkwekerijtje. Door de put leeg te halen en grond op de bodem te storten, was er een goede ondergrond voor de planten. Vervolgens werd de binnenkant wit geschilderd, en een vierkant gat in de zijkant geslagen. Daarna werd nog plastic over de bovenrand van de put als deksel gelegd en de broeikas was klaar. En dat het goed gaat, daar getuigen de Franse tomaten- en meloenenplanten van!

- waarom de loofbomen en enkele naaldbomen (larix, moerascypres) in de herfst hun bladeren afwerpen? Inderdaad, u leest het goed, bladeren worden afgeworpen en de harde wind speelt daarbij een ondergeschikte rol. Welnu, de temperatuur speelt bij planten een belangrijke rol. Als de bodemtemperatuur in de winter te laag is, kunnen de wortelharen geen bodemvocht meer opnemen. Als er dan nog bladeren waren, dan zou het verdampen van vocht doorgaan en de boom uitdrogen en sterven. Het verkleuren van bladeren in vaak zo prachtige tinten gaat aan het proces van afwerpen vooraf.
- dat niet alleen vogels maar ook vlinders trekken? Een van de gemakkelijkst te herkennen soorten is de prachtige atalanta, een grote vlinder met fluweel zwarte vleugels. Het verschil tussen trekvogels en trekvlinders is, dat bij trekvogels dezelfde individuen trekken, als die er in het voorjaar waren, terwijl dat bij trekvlinders niet het geval is. Vlinders leggen eieren in het voorjaar, terug van hun tocht uit het zuiden en hieruit komt rond juli/augustus een nieuwe zomergeneratie, Deze generatie legt ook weer eieren, waaruit in augustus/september verschijnt. De individuen van deze generatie gaat trekken. Ze leggen weliswaar nog wel eitjes, maar de rupsjes hiervan gaan in de late herfst dood.

KLEINSCHALIGHEID, EEN NOODZAAK ?

Het economiese systeem, waarin we leven, is gebaseerd op groei. De winst moet blijven groeien. Om dit te bereiken is het nodig, dat er zo goedkoop mogelijk steeds meer geproduceerd wordt.

Het goedkoper produceren geschiedt door het zo laag mogelijk houden van de lonen, een verdergaande mechanisatie en een goedkope aanvoer van grondstoffen. Door mechanisatie vervangt men arbeidsplaatsen en spaart dus loon uit. De grondstoffen komen voor een groot gedeelte uit de grondstof-rijke "ontwikkelingslanden", die deze goedkoop moeten leveren en later de dure eindprodukten moeten invoeren.

Er zijn veel manieren om ervoor te zorgen, dat er steeds meer geproduceerd wordt:

- Ervoor zorgen, dat de mensen vaker een bepaald produkt moeten kopen door de levensduur ervan te verkorten.
- Het maken van wegwerpartikelen of het maken van steeds nieuwe modellen, zodat de oude niet meer gerepareerd kunnen worden.
- Het uitvinden van steeds nieuwe produkten, waarvoor men dan een vraag schept via de reclame.
- Het zoeken van nieuwe markten b.v. in de "Derde Wereld".
- Het maken van produkten, die daarna vernietigd worden.

Een voorbeeld hiervan is de defensie. Men vernietigt het geproduceerde, waarbij in geval van oorlog het de bedoeling is hierbij ook nog zoveel mogelijk mensen te vernietigen. Het geld om dit wapentuig te kopen, leveren de belastingbetalers. We zien dus, dat de koude oorlog en de daarmee gepaard gaande bewapeningswedloop ekonomies gunstig is, ja zelfs noodzakelijk voor het handhaven van de groei.

Groeit de winst op een gegeven moment niet meer, dan treedt er een krisis op. Er worden dan naar wegen gezocht om meer winst te gaan maken. Eén mogelijkheid is om de lonen te bevriezen en de mechanisatiesnelheid op te voeren. Ook het verplaatsen van fabrieken naar "ontwikkelingslanden" (lage lonen) kan gunstig zijn.

Een gevolg is een toenemende werkeloosheid. In de strijd tegen de werkloosheid is de vakbond al zover gegaan, dat ze het toejuichen, dat er twee onderzeeërs gebouwd gaan worden, omdat dit werk oplevert. Ze steunen hiermee de onwezenlijke economie.

Een belangrijk effect van het huidige economische systeem is, naast de uitbuiting van mensen (zowel hier als in de "Derde Wereld") een toenemende vervuiling en grondstoffen- en energieschaarste. Ja, zult u misschien zeggen, dit klopt niet- want de vervuiling is immers de laatste jaren door gewijzigde produktiemethoden en zuivering minder geworden? Dit klopt wel, de vraag is echter hoelang? Je kunt op een gegeven mo-

ment de vervuiling met 25% terugbrengen, maar als dan een groei heeft plaatsgevonden van 33%, dan zitten we weer op ons oude nivo. Wil je de vervuiling konstant houden, dan zul je steeds duurdere methodes moeten bedenken om die vervuiling tegen te gaan. Het kost veel meer moeite om de vervuiling nog een keer met 25% te laten dalen dan de eerste keer. Er zijn nu al fabrieken, die vragen of ze alsjeblief meer mogen vervuilen, omdat ze anders de kop niet boven water kunnen houden (zie vorig GMJ). De vervuiling zal op een gegeven moment

het natuurlijk evenwicht vernietigen en daarmee onszelf. Roel van Duyn spreekt over de 3^e wereldoorlog, die we tegen de natuur en dus ook tegen onszelf voeren. We zijn immers een deel van die natuur.

Een andere reden waarom we moeten stoppen met een groeiekonomie is, zoals de "club van Rome" berekend heeft, dat de energie- en grondstoffenvoorraden bij voortgaan van die groei binnen zeer afzienbare tijd op zullen zijn. Recycling van grondstoffen zal een tijd uitstel kunnen bewerkstelligen, maar ook dit kost vrij veel energie en toch zal er, doordat de groei blijft, een groeïende behoefte blijven aan grondstoffen.

We zien dus, dat er een einde aan de groei zal moeten komen en dus ook een einde aan het produktiesysteem van groei, dat we ook aantreffen in de zgn. kommunistische landen. Ook zal er een herverdeling moeten plaatsvinden, zodat ook de mensen in de "Derde Wereld" een redelijk bestaan kunnen leiden.

Er is dus een heel andere wijze van produceren nodig. Al in het begin van de vorige eeuw waren er mensen als Fourier en Owen, die een grootschalige wijze van produktie afwezen. De industrieële produktie, die verstedelijking tot gevolg had (en verarmoeding van het volk) leidde volgens hen tot vernietiging van de natuurlijke harmonie. Zij

stelden zich een socialistiese samenleving voor als bestaande uit landelijk-agrariese koöperaties (kommunes), waarbij ook het ambachtelijke produceren een belangrijke plaats in zou nemen. De koöperaties waren overduidelijk pogingen om te komen tot algehele harmonie tussen mens en natuur.

Anarchisten als Kropotkien en Landauer zetten dit idee voort. Bij Kropotkien zien we een pleidooi voor tot het een geheel maken van landbouw en industrie als alternatief voor de onmenselijke gevolgen van de kapitalistiese industrialisatie. De anarchist Landauer schreef in 1909: "Het socialistiese dorp met werkplaatsen en dorpsfabrieken, met akkers, weiden en tuinen, met groot vee, klein vee en pluinvee..., dit is het enige begin van een werkelijk socialisme, dat ons nog is overgebleven". (De As).

De Amerikaanse anarchist Bookchin heeft aangetoond, dat de grondbeginselen van de anarchistiese organisatie overeenstemming vertoont met ekologiese wetten. De ekologie (wetenschap, die de relaties betudeert tussen levende wezens en milieu) waarschuwt ons niet alleen, maar laat ons ook zien, dat er een aantal grondbeginselen zijn, die de samenleving in acht dient te nemen. De waarschuwing luidt: Als we de natuurlijke verscheidenheid (dwz. zoveel mogelijk soorten en zoveel mogelijk miljeus) verminderen vernietigen we de eenheid van de natuur, haar samenhang, de kracht, die haar harmonie en standvastigheid verzekert, en de kracht, die voor blijvend evenwicht zorgt. En wat zelfs nog belangrijker is: we bewerkstelligen op zo'n manier een absolute teruggang in de ontwikkeling van de natuurlijke wereld, die het milieu mogelijk ongeschikt maakt voor hogere vormen van leven. De boodschap luidt: Als we de eenheid en de standvastigheid van de natuurlijke wereld willen verbeteren, deze met elkaar doen overeenstemmen, moeten we de verscheidenheid in stand houden en bevorderen.

Het grondbeginsel van de verscheidenheid kan alleen gerealiseerd worden in kleinere maatschappelijke eenheden dwz. het dwingt ons tot kleinschaligheid. In kleine zoveel mogelijk zelfvoorzienende koöperaties zullen in onderling overleg, die (duurzame) producten gemaakt worden, die we echt nodig hebben om gelukkig te worden. Het individu zal dan volgens de anarchist Read niet als deel van de massa een saai en bekrompen leven leiden, maar ook de ruimte en mogelijkheid hebben om zich te ontplooiën

* Anarchisten: mensen, die ervan uitgaan, dat de ellende op deze wereld ontstaan is door overheersing van de ene mens over de andere. Daarom wijzen ze iedere heerschappij van de ene mens over de ander af. (Ze zijn daardoor in principe geweldloos).

en te uiten zoals hij wil.

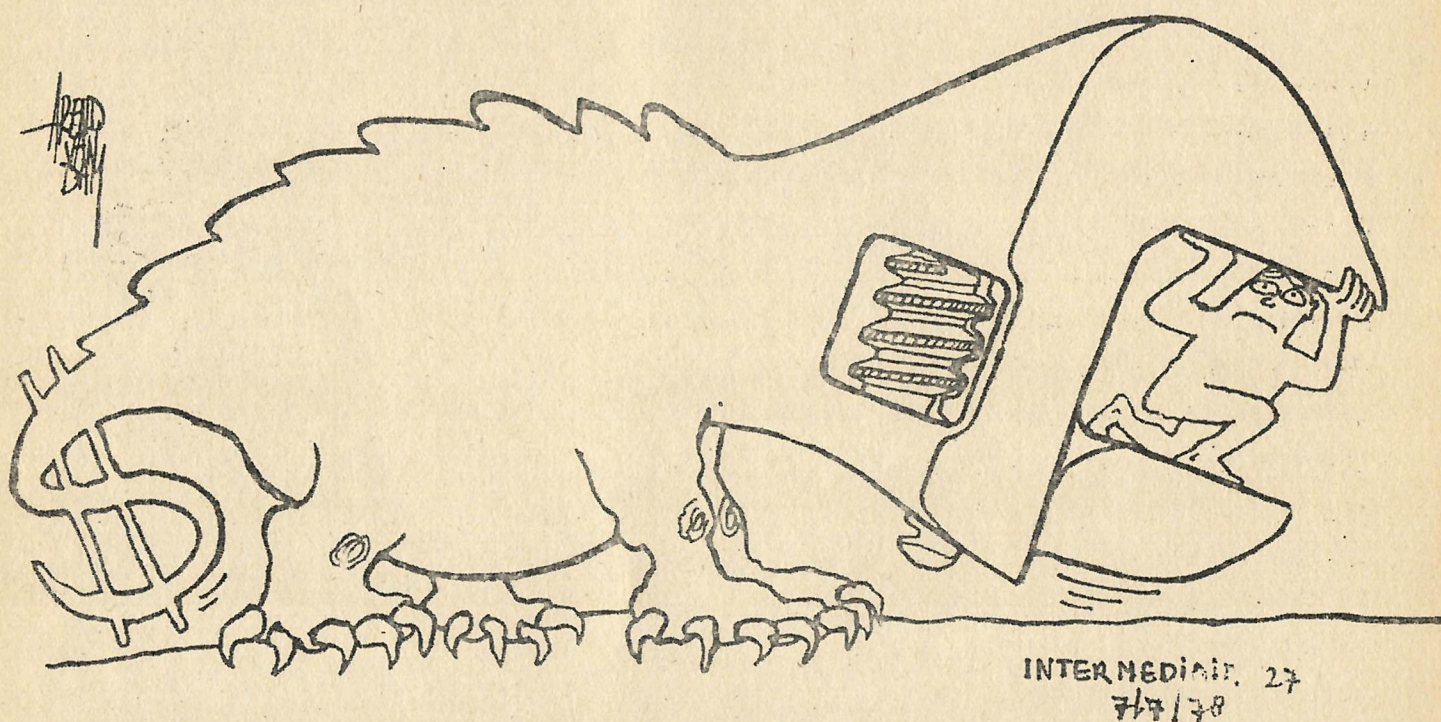
We zien dus, dat de anarchistiese grondslagen van een evenwichtige gemeenschap, een direkte democratie, een menswaardige technologie en een kleinschalige samenleving niet alleen menselijk, maar ook noodzakelijk zijn.

We moeten de derde wereldoorlog trachten te stoppen en vrede sluiten met onszelf en de natuur, voordat het te laat is.

Henny Brinkhof.

Literatuur: Ekologie en sociale organisatie uit: De As 31

Ernest Mandel: De geschiedenis en de bewegingswetten van het kapitalisme uit: Het kapitalisme in de jaren '70.

HET VERONTRUSTENDE IS, ZEI HIJ, DAT IN DEZE TIJD NIET MEER ALLEEN DE VERANDERLIJKE DINGEN AAN HET VERANDEREN ZIJN, MAAR OOK DE ONVERANDERLIJKE. DAT IS HET GEVAAR - ZELFS VOOR MIJ. NIET ALLEEN DE MODE EN DE MANIER VAN LEVEN EN DE BANKREKENINGEN EN DE MAATSCHAPPELIJKE ORDE, MAAR DE ZEE EN DE LUCHT .....

Charles Morgan

Uit: J. van Hillo/W. Kielich,
We stinken er in ....!

LICHTPUNTJES.....?
DOOR EISEN IN BESTEMMINGSPLAN

Millingen gaat Gemeente
28-2-78 over op
Rozenburg

kringlooppapier pakt
milieuvorvuiling aan

ALTERNATIEVE ENERGIEOPWEKKER
Ophalen van medicijnen
Gwb-9-78

Eerzijds is de actie bedoeld om te voorkomen dat de medicijnen door de wc worden gespoeld en daardoor in het grondwater terecht komen, anderzijds worden mensen erop gewezen dat ze oude medicijnen beter tijdig kunnen afstaan dan er na een paar nog eens naar te grijpen.

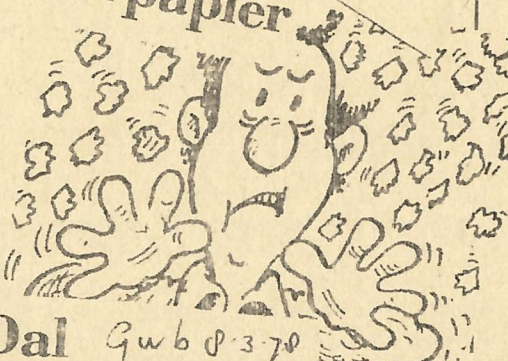
DEN HAAG - M...
gezondheid en M...
getrokken voor...
9/10/78

Zware metalen terugwinnen

ning van zware metalen uit afvalstoffen. Het onderzoek, dat drie jaar zal duren, wordt uitgevoerd door het fysisch chemisch instituut van TNO in Zeist.

resultaat van enkele maanden krant bijhouden

36 ton
Het glas wordt afgevoerd naar de glasindustrie waar het opnieuw gebruikt kan worden.
Glas-oogst: Oud papier
Gwb 0.3.78

in Berg en Dal
BERG EN DAL - Zaterdag 11 maart a.s. wordt in Berg en Dal weer oud papier opgehaald door de leden van S.V. Arena.

zeehonden

Het aantal zeehonden in de Waddenzee is dit jaar weer gedaald. Er zijn er nu 436 geteld tegen vorig jaar 449. Het Rijksinstituut voor Onderzoek der Zee (RIOZ) heeft wel

milieu rondom milieu rondom

vastgesteld dat er dit jaar weer jonge zeehonden geboren zijn enwel 51 tegen vorig jaar 37. Hiervoor is geen verklaring gevonden. Wel weten we zeker dat de vervuiling van het water v.d. Waddenzee de oorzaak is v.h. sterven van veel zeehonden.

regenwormen

Weer een berichtje v.h. Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, maar nu positief. Het ministerie heeft nl. het Rijksinstituut voor Natuurbeheer te Arnhem geld gegeven voor een onderzoek naar de mogelijkheid om regenwormen te gebruiken als biologische graadmeter van bodemverontreiniging. Er zal worden nagegaan of regenwormen grote hoeveelheden van bodemverontreinigende stoffen kunnen aantonen. Als dit zo is, dan kunnen in de toekomst regenwormen die vrij in de natuur voorkomen aanwijzingen geven over de bodemverontreiniging, bv. door opeenhoping van bestrijdingsmiddelen of van chloor-aniline dat

uit bestrijdingsmiddelen in de bodem gevormd wordt. TNO gaat trouwens onderzoeken hoe dit chloor-aniline door de bodem verspreid wordt. Dit om het overheidsbeleid t.a.v. bestrijdingsmiddelen in de toekomst te kunnen bepalen.

heffing

Het Zuiveringsschap Rivierenland zal in 1979 vermoedelijk 43 miljoen gulden moeten investeren in waterzuiveringsinstallaties. Hiervan zal 30 miljoen gebruikt worden voor een nieuwe installatie in Nijmegen. Daarnaast zal geld besteed worden aan de zuiveringen in Dodewaard, Druten en Beesd. Uit onderzoek blijkt dat er door de zuiveringsinstallaties duidelijke verbeteringen gebracht worden ten aanzien van de kwaliteit van het oppervlakte water.

Om door te kunnen gaan met het verbeteren van de zuivering van afvalwater en dit uit te breiden, zullen

de huishoudelijke vervuilers en het bedrijfsleven meer heffing moeten gaan betalen. Per inwoner-equivalent zal een bedrag van f37,10 (nu f35,60) betaald moeten worden. Voor een gezin wordt f131,60 in rekening gebracht.

-- Ja, ja de vervuiler betaald!!!--

spuitbussen

Unilever meld één daling van de omzet in spuitbussen. In een aantal landen is de verkoop vorig jaar rond 10% teruggelopen. Nederland spaant de kroon met de daling van het gebruik met een kwart.

wat dacht je daarvan?

Een Amerikaans tijdschrift raadde onlangs milieu-bewuste mensen aan een vaatwasmachine te kopen; dan kunnen ze meer afwasbare kopjes en borden gebruiken i.p.v. driemaal daags hun serviesgoed te moeten weggooien.

(uit de Nieuwe Zeister Courant)

afval verordering

Provinciale Staten van Gelderland hebben de verordening "industriële en chemische afvalstoffen Gelderland" aangenomen. Deze verordening houdt in dat: "het verboden is om zonder ontheffing van Gedeputeerde Staten industriële afvalstoffen van een bedrijfsterrein te verwijderen anders dan door aanbidding dier stoffen aan een van overheidswege in stand gehouden inzameldienst." Tevens is het verboden om industriële afvalstoffen in de provincie in te voeren, behalve als dit gebeurt door een dienst die de Gedeputeerde Staten heeft goedgekeurd. Met deze verordening heeft de provinciale overheid greep gekregen op het transport en de verwerking van industriële afvalstoffen- mits het geen chemische afvalstoffen zijn, want hiervoor komt een landelijke wet!-.

Ten tweede; bij ernstige gevallen van vervuiling kunnen werkbijen bloot gesteld worden aan zo'n grote hoeveelheid gift, dat ze in het open veld bezwijken.

stankbestrijding

Naar aanleiding van de ernstige luchtverontreiniging in het Rijnmondgebied heeft het Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne een opdracht gegeven om een onderzoek té ontwerpen. Dit ontwerp is opgesteld door het Nijmeegse Instituut voor Toegepaste Sociologie. Bedoeling van het ontwerp is om te komen tot een onderzoek onder de Rijnmondbewoners, naar wat zij voor 'n stankoverlast ondervinden. Het onderzoek zou 3 jaar duren. Nu het ontwerp klaar is en aangeboden is aan het Ministerie van

milieu ~~om~~ rondom ~~om~~ milieu ~~om~~ rondom ~~om~~

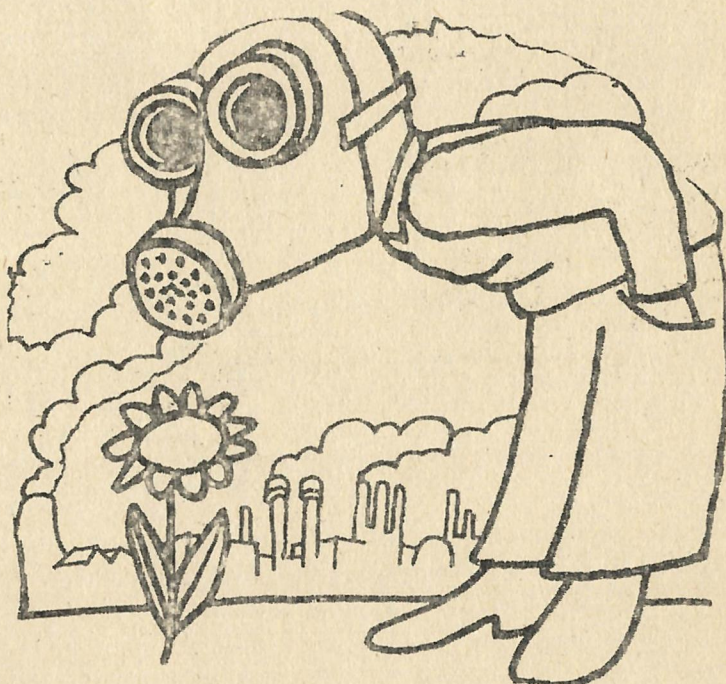
bijen

Bijen kunnen helpen om milieuvervuiling aan te tonen, voordat deze vervuiling schadelijk voor de mens is. Dit is vastgesteld door J. Bromensjenk bioloog aan de universiteit van Montana (Amerika).

Volgens Bromensjenk zijn er twee redenen voor aan te wijzen, waarom bijen als waarnemers van milieuvervuiling kunnen dienen. Op de eerste plaats zwerven zij in de verre omgeving rond en nemen scheikundige stoffen op uit de lucht, het water, van stuifmeel en nectar en van de oppervlakte van bloemen. Deze scheikundige stoffen verzamelen zich in hun lichamen in hogere concentraties dan de omgeving. Door de bijen nu te vangen en te onderzoeken op de hoeveelheid schadelijke stoffen die ze in hun lichamen hebben, kan vastgesteld worden welke en hoeveel vervuiling in de omgeving plaatsvindt.

Volksgezondheid en Milieuhygiëne, zegt deze: in het kader v.d. bezuinigingsplannen en vanwege de onzekerheid van haar kant omtrent de kans op een succesvolle afronding van het project is besloten om het onderzoek v.h. ITS niet te subsidiëren.

---Nou daar kunnen we het dan mee doen!!!-----

kursus

De vereniging milieudefensie organiseert een aantal cursussen over milieu en huishouden. Plannen zijn nu voor de plaatsen; Amsterdam, Deventer en Uithoorn waar in sept. een cursus start. Afhankelijk van aanvragen uit andere plaatsen kunnen er ook op meerdere plaatsen deze cursussen beginnen.

- De data worden in overleg met de cursisten gekozen.-

oud papier naar Zweden

Zweden, exporteur van hout voor papierfabricage, koopt oud papier uit Nederland. Ondanks de vervoerskosten komt dat oud papier voor Zweden goedkoper uit dan de cellulose uit eigen land. Blijkbaar omdat bij ons de oud-papier prijs kunstmatig laag wordt gehouden.

fietspaden

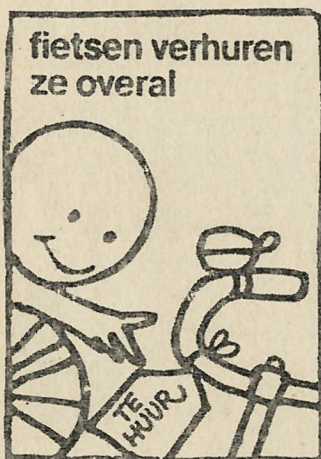
Het recreatieschap Nijmegen en omstreken heeft een fietsrouteplan voor de omgeving van Nijmegen opgesteld; een

door de Ooypolder, een ten Westen en een ten Zuid-Westen van Nijmegen en een vierde die door en rond Groesbeek. Ongeveer 32 km. van de bestemde wegen en paden zal verbeterd moeten worden en daarnaast zal nog een 41 km. aan fietspaden aangelegd moeten worden.

De kosten worden geschat op 14 miljoen gulden, waarvan ongeveer 3,5 miljoen bestemd zijn voor de route rond en door Groesbeek.

Er komt dan in de toekomst een fietspad langs de Mooksebaan, een weg langs de Heilige Landstichting en het Afrika museum en een fietspad in een grote lus rond Groesbeek en een aantal andere fietspaden.

milieu rondom milieu rondom

DE ZUIVERING VAN ONS GROESBEEKS AFVALWATER.

Over wat ze in Groesbeek doen met al dat vieze, vuile water, dat u en ik zo pardoes in het riool laten lopen. Ja juist, al dat afvalwater van fabrieken, boerderijen, scholen enz., maar ook dat uit onze eigen keuken of toilet.

Afvalwater heeft een zelfreinigend vermogen als gevolg van de daarin aanwezige micro-organismen (o.a. bacteriën). Deze zorgen voor het zogenaamde mineralisatieproces. Dit is een proces waarbij ingewikkelde en in dit geval vervuilende stoffen (zg. organische verbindingen) weer worden omgezet in eenvoudige stoffen (zg. anorganische verbindingen), die min of meer voor de planten opneembaar zijn. Hiervoor is zuurstof nodig. Zo is bijv. voor de omzetting van één gram suiker ongeveer één gram zuurstof nodig. Er zijn zelfs stoffen, welke bij omzetting van één gram, zelfs vier gram zuurstof gebruiken (omzetting van NH_3 in nitraat). In water lost zuurstof echter slecht op (bij 15°C . slechts 10 mg. per liter water). Wanneer er dus veel van die zogenaamde organische verbindingen via het riool zo maar

Particulier waterverbruik moet verminderen (Volkscrant)

„... Dat geldt voor iedereen,
Jantje.!”

in het water terecht zouden komen, zou er snel een tekort aan zuurstof kunnen ontstaan met als gevolg dat de bacteriën, die het water zuiveren dood gingen. Nu berusten de biologische zuiveringsmethoden vooral op principes, waarbij het tekort aan zuurstof op efficiënte wijze (door bijv. doorluchten van het water) wordt aangevuld en tevens dat de groeiende micro-organismen gescheiden kunnen worden van het gezuiverde water.

Bij de waterzuivering in Groesbeek-Noord bevinden de micro-organismen zich vast op een partij lavastenen, het zg. oxydatiebed. De opbouw van dit bed is zodanig, dat er een schoorsteen-effect ontstaat, waardoor een goede beluchting mogelijk is. Vooraf wordt het water met behulp van een zandvanger en een snijrooster ontdaan van grove bestanddelen en zand. Daarna

verblijft het water enige tijd in de voorbezinktank, waarin slib en drijvende bestanddelen afgescheiden worden. Het water, dat van hieruit over het oxydatiebed stroomt, verblijft daarna enige tijd in de nabezinktank, waarbij opnieuw slib wordt afgescheiden. Het slib uit beide tanks wordt in een

zg. methaangistingstank verwerkt. Het wordt in zo'n tank, onder vrijkoming van methaan (aardgas), door micro-organismen verder afgebroken. Aardig is in dit geval te weten, dat dit gas wordt opgevangen en wordt gebruikt voor de verwarming van de gebouwtjes, die bij de waterzuivering behoren.

(Zie voor de werking van de waterzuivering ook het schema).

De installatie in Breedeweg is een zg. Pasveersloot en berust op het actief of belucht slib principe. De in vlokform aanwezige, zuiverende micro-organismen zijn gemakkelijk van het gezuiverde water te scheiden (In Groesbeek-Noord zitten de micro-organismen vast op lavastenen). Voor volop zuurstof zorgen de in het water ronddraaiende borstels. Het water verblijft gedurende ongeveer drie dagen in deze 80-100 cm. diepe sloot. Hier dus geen oxydatiebed. De rest van het waterzuiveringsprincipe is nagenoeg hetzelfde (Zie hiervoor het schema).

Nu moet u niet gaan denken, dat het water uit zo'n zuiveringsinstallatie zo brandschoon is. Zware metalen (bijv. Cadmium, Kwik), fosfaten (onder andere afkomstig uit waspoeders) en vele andere, sterk verontreinigende stoffen laten zich niet op de bovenbeschreven manieren uit het water verwijderen. Bovendien moet de hoeveelheid aan gevoerd vuil water in verhouding staan tot de capaciteit van de zuiveringsinstallatie. De micro-organismen kunnen het anders niet bijbenen. Ook komt het voor dat illegale lozingen van zeer giftige stoffen de werkzaamheid van de installatie nadelig beïnvloeden. Ook Groesbeek kent dergelijke problemen. Onze afdeling Milieuhygiëne heeft na onderzoek vastgesteld, dat de zuiveringsinstallatie in Groesbeek-Noord allesbehalve perfect draait (Zie Groesbeeks Milieujournaal 1978-3). De Groesbeek, het water waar deze installatie op loost, bleek tenminste enorm vervuild. Verder schijnt de waterzuivering in de Breedeweg maar redelijk te werken. Er valt hier dus wel het één en ander aan te verbeteren.

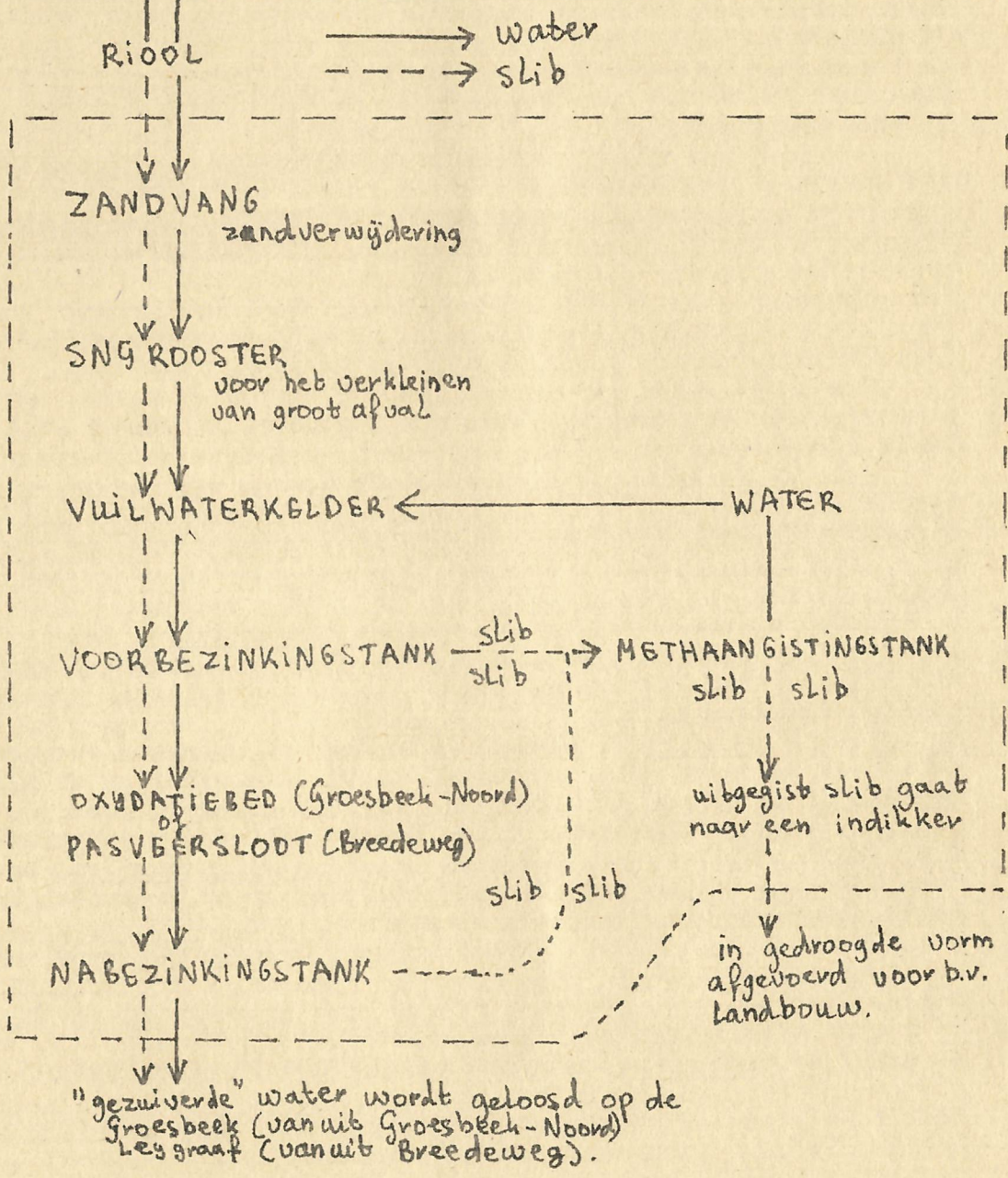
Ook U en ik kunnen daar toch ook wel wat aan doen. Bijvoorbeeld:

- GOOI GEEN OUDE OLIE, TERPENTINE, VERF E.D. DOOR DE GOOTSTEEN.
- GEEF RESTEN MEDICIJN TERUG AAN DE APOTHEEK EN FOTOFIXEER AAN DE FOTOGRAAF.
- GEBRUIK EEN MILIEUVRIENDELIJK WASPOEDER EN AFWASMIDDEL (D.W.Z. ZONDER FOSFATEN).

SCHEMA:

- GOOI GEEN MAANDVERBAND, THEEBLADEREN, GROENTERESTEN, CONDOOMS E.D. IN HET TOILET.
- EEN VOORWASMIDDEL IS ECHT NIET NODIG. WITTER DAN WIT HOEFT TOCH NIET.
- GEBRUIK GEEN CHEMISCHE REINIGINGSMIDDELEN ALS BLEEKWATER. EEN GEWOON FOSFAATVRIJ AFWASMIDDEL MAAKT ALLES OOK UITSTEKEND SCHOON.

Natuurlijk is deze lijst nog lang niet compleet. Het kan u echter op weg helpen mee te werken aan het schoon houden van ons water.

WERKGROEP MILIEUBEHEER GROESBEEK AAN HET WERK.

Nu de vakantie er voor de meeste mensen weer opzit, gaan de actieve leden van de Werkgroep Milieubeheer Groesbeek weer stevig aan het werk. Daarom was er op 17 augustus in de Blokhut een bijeenkomst voor de actieve leden. De bedoeling van deze avond was, om de plannen van de leden eens op een rijtje te zetten. Het lijkt ons wel leuk om onze donateurs en andere geïnteresseerden te vertellen, wat deze plannen nu precies inhouden.

Op de eerste plaats willen de leden van de werkgroep door blijven gaan met het verzamelen van informatie op het gebied van milieubeheer en natuurbehoud. De bedoeling is dan, dat deze informatie ook doorgegeven wordt aan geïnteresseerden. Dit willen we dan op de eerste plaats doen via ons eigen blad, het Milieujournaal, net zoals we dat het afgelopen jaar steeds hebben gedaan. Maar het komend jaar willen we ook vaker informatie plaatsen in het Groesbeeks Weekblad en de Gelderlander, zodat we een grotere groep mensen bereiken.

Naast het geven van informatie over allerlei zaken, zullen we natuurlijk ook het doen en laten van de overheid, waaronder het Groesbeeks gemeentebestuur, doorgeven aan U en andere geïnteresseerden.

Maar de Werkgroep Milieubeheer Groesbeek wil nog meer. Zoals U misschien al weet, bestaat de werkgroep uit verschillende afdelingen: natuurbehoud, milieuhygiëne, woonmilieu, verkeer en voorlichting. Al deze afdelingen hebben hun eigen plannen, waarvan we er een paar van zullen noemen.

Laten we beginnen met de afdeling natuurbehoud. Deze wil o.a. een kaart van Groesbeek opstellen, waarop alle belangrijke stukjes natuur staan aangegeven. We denken hierbij aan bomen, zeldzame struiken en planten enzovoorts.

De afdeling verkeer wil zich inzetten om het openbaar vervoer rond Groesbeek te verbeteren. Daarnaast denkt deze afdeling er aan om te bekijken of er mensen in Groesbeek zijn, die graag in groepjes van huis naar het werk en omgekeerd willen reizen met behulp van kleine bussen. Weer heel andere plannen heeft de afdeling milieuhygiëne. De leden van deze afdeling willen doorgaan met hun plan om in Groesbeek een glascontainer te krijgen, desnoods op eigen krachten. Ook de waterzuivering van Groesbeek moet nader bekeken worden, evenals het probleem van huishoudelijk afval, als over een paar jaar het stort Dukenburg vol is. Ook de lijst van deze afdeling is nog lang niet af, net zo min als van de vorige afdelingen, maar goed, verder.

De afdeling woonmilieu wil doorgaan met het kritisch volgen van o.a. bestemmingsplannen, zoals het plan van het zogeheten Middengebied tussen het dorp en de Bredeweg. Daarnaast wil deze afdeling buurten helpen als deze problemen hebben, bijvoorbeeld met aanplant van groen of als ze van hun buurt een woonerf willen maken. De afdeling voorlichting tenslotte wil o.a. een interview houden met alle politieke partijen in Groesbeek over milieuzaken.

U ziet het, alle afdelingen hebben volop plannen en eigenlijk zijn we nog niet uitgeschreven, maar we willen er toch maar mee stoppen. Tenslotte kunt U bij ons altijd terecht, als U meer informatie wil hebben. Wist U trouwens, dat de Werkgroep Milieubeheer Groesbeek een Vraagbaak heeft? Jawel, elke dinsdagavond van 7 tot 8 uur kunt U met Uw vragen terecht op de van Ruysdaelweg 25 (in Groesbeek). Er is nog heel wat te doen. Als U een van bovenstaande onderwerpen aanspreekt, of U hebt gewoon zin om actief te worden op het gebied van de milieubeheer of natuurbehoud, kom dan ook rustig eens praten op onze Vraagbaak of bel ons secretariaat, Lievensweg 80, telefoon 3175. Actieve mensen kunnen we steeds goed gebruiken.

VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DINSDAG 22 AUG.1978.

Op de bijeenkomst van 17 augustus heeft het bestuur van de leden de volmacht gekregen een stencilmachine te kopen.

AANWEZIG: J.Thissen, J.Selten, M.Reichgelt, H.Brinkhof, H.Mortiaux, G.Müskens, J.van Haaren, J.de Valk, M.van den Bos, L.de Jong.

AFWEZIG MET KENNISGEVING: E.van Haaren, W.Lebbink, S.Reichgelt, H.Jacobs.

1. INGEKOMEN POST: Brief van Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne i.v.m. studiedag op donderdag 19 oktober over milieuvorlichting-milieueducatie. Harry, Jo, Johan en Henay hebben er interesse voor.
2. DE STATUTEN: De concept statuten zijn teruggekomen van de notaris. Zij moeten volgens artikel 17 van deze statuten aangenomen worden. Eenieder kan deze statuten verkrijgen en wordt dan verzocht om de volgende vergadering 14 sept. aanwezig, zodat deze aangenomen kunnen worden. Er moet nl. drievierde van het aantal leden aanwezig zijn. KOM S.V.P. ALLEMAAL.
3. NIEUWE OPZET JEUGDCURSUS: Daar de jeugdcursus voor vijfdeklassers is geworden en te moeilijk gebleken, wil men het boekje gaan veranderen. W.Lebbink had hierover al diverse plannen. Idee van J.de Valk. Elke groep zelf zijn onderwerp behandelen en zo een eenvoudiger boekje samenstellen.
4. FUNCTIONEREN VAN DE MILIEUGROEP: De doelstelling van de miliegroep is misschien anders dan vijf jaar geleden. Eén keer in de maand is er een zakelijke vergadering. Discussies ontbreken echter. H.Mortiaux stelt voor wat vaker bijeen te komen, b.v. per afdeling bepaalde zaken doorgeven en erover praten. Dus wat meer discussiëren in plaats van zakelijk besluiten. Hierdoor kunnen we de leerprocessen in de groep verhogen en kunnen nog meer mensen nuttiger worden in de groep. Er wordt besloten één keer in de vier weken te vergaderen, één uur zakelijk en daarna een of ander onderwerp aansnijden ter discussie. Volgende vergadering: Het onderwerp "voorlichting"
5. WERVEN VAN AKTIEVE LEDEN: De Groesbeekse bevolking heeft niets meer van ons gehoord sinds de lustrumviering. In het Groesbeeks Weekblad willen we een stukje publiceren over de komende activiteiten. Iedere deelgroep heeft de vorige vergadering zijn programma voor het komende jaar naar voren gebracht. Er zijn dus onderwerpen om over te schrijven. De groep voorlichting gaat zich hiermee bezighouden.
6. SAMENWERKING MET POLITIEKE PARTIJEN: P.F.R. heeft contact gezocht met J.de Valk. Ze willen met een eigen groepering aan milieuzaken gaan werken. Ze hebben de volgende ideeën: a. Winkels benaderen over verkoop van fosfaatvrije wasmiddelen. b. Voorlichting geven aan leraren op de diverse scholen. c. Op provinciaal niveau de zaak bekijken. d. De rest van de politieke partijen benaderen. Door de interviews, die de redactie van het milieujournaal met de politieke partijen van Groesbeek gaat houden, zullen we hun mening en eventuele activiteiten wel te weten komen. Iedereen (van welke kleur dan ook) mag ons met de werkzaamheden komen helpen, immers: hoe meer zielen, hoe meer ideeën en activiteiten!
7. RONDVRAAG: H.Brinkhof vraagt of zoveel mogelijk leden zich bij de diverse groepen willen aansluiten. Er is een groot tekort aan actieve leden.

WMG GAAT DE POLITIEKE PARTIJEN INTERVIEWEN.

De afdeling voorlichting van de Werkgroep Milieubeheer Groesbeek is met het initiatief gekomen om een interview te gaan afnemen met alle politieke partijen in Groesbeek. Het doel van deze interviews is een beeld te krijgen van wat de verschillende partijen in het verleden hebben gedaan op het gebied van milieuzaken en wat ze daar in de toekomst nu daadwerkelijk aan willen gaan doen.

Vooraf aan de hand van de verkiezingsprogramma's zullen vragen worden gesteld, want juist dáárin wordt van alles (of heel weinig) beloofd (zie daarvoor ook nog het GMJ 3). De interviews zullen uitvoerig in het GMJ worden weergegeven (uiteraard met toestemming van de politieke partijen!). Verder zal een verkorte vorm van de interviews ook in het Groesbeeks Weekblad verschijnen, zodat ook via dit medium meer inwoners van Groesbeek te lezen krijgen, wat de politieke partijen hier nu werkelijk op het gebied van milieuzaken willen gaan ondernemen.

VRAAGBAAK

WERKGROEP
MILIEUBEHEER
GROESBEEK

U KUNT BIJ ONS TERECHT :

→ MET MILIEUKLACHTEN

→ VOOR INFORMATIE OVER DE WERKGROEP

---Hoe wordt ik actief lid?

---Wanneer begint de volwassenkursus en wat houdt deze in?
enzovoorts.....

→ VOOR HET AANVRAGEN VAN EVENTUEEL DOOR ONS TE ORGANISEREN EXKURSIES,
VOORDRACHTEN E.D.

→ LITERATUURINZAGE

→ VOOR HET MELDEN VAN BUITENGEWONE OBSERVATIES EN VONDSTEN
Bijvoorbeeld vogels, planten e.d.

→ VOOR HET VERKRIJGEN VAN ALLERLEI INFORMATIE OP MILIEUGEBIED

IEDERE DINSDAGAVOND

VAN 7 TOT 8 UUR

van Ruysdaelstraat 25

Groesbeek

EXTRA BIJLAGE.

WMG INTERVIEWT PPR!

HIER VOLGT DAN HET EERSTE INTERVIEW, DAT DE WMG HIELD MET EEN POLITIEKE PARTIJ IN GROESBEEK. DE PPR (POLITIEKE PARTIJ RADIKALEN) HEEFT OP 15 SEPTEMBER J.L. DE SPITS AF MOETEN BIJTEN. ALS AFGEVAARDIGDEN VAN DE PPR WAREN AANWEZIG: CONNY JAKOBS-KOOL, BART VAN LIESHOUT, JAN NORP EN JANINE OLTHOFF-SCIARONE. VAN DE WMG WAREN AANWEZIG: JO DE VALK, HARRIE MORTIAUX EN TOINE DE JONG.

(DE REDAKTIE ONTHOUDT ZICH VAN ELK COMMENTAAR. ZE LAAT DE VERSLAGGEVING VOOR ZICH SPREKEN).

DE PPR HEEFT AL ENKELE JAREN ERVARING IN HET AKTIEF MEEWERKEN AAN HET MEENTELIJK MILIEUBELEID. WAT IS ER IN DEZE TIJD ZO GEREALISEERD?

De Gemeente Groesbeek voert geen echt duidelijk milieubeleid. Je kunt misschien beter zeggen, dat ze meegaat met de trend van "milieuvriendelijk" zijn. De belangrijkste ontwikkeling is misschien wel het van bovenaf gedirigeerde bestemmingsplan "buitengebied", waardoor de landschaps- en natuurbescherming in onze gemeente een duidelijke vorm heeft gekregen. De gemeente heeft hieraan haar royale medewerking gegeven. Verder behoren een kapverordening en het kosteloos ophalen van grof vuil (om illegale vuilstortingen in het bos te voorkomen) wel tot de belangrijkste resultaten van de afgelopen jaren. Neen, geen écht milieubeleid. De gemeente laat de zaken eerder op zich afkomen.

WE HEBBEN NU WEL EEN INDRUK WAT DE GEMEENTE ZOAL DOET OF NIET DOET, MAAR WAT HEEFT DE PPR ER ZOAL AANGEDAAN?

Er zijn maar weinig punten geweest, waarbij de PPR initiatieven heeft kunnen nemen. Het meeste op milieugebied werd maar zijdelings ter sprake gebracht. Daarbij moet je je nog realiseren, dat de raad slechts weinig invloed heeft op het milieubeleid. Je kunt hoogstens dingen aan de orde stellen. De PPR heeft dan ook wel het een en ander naar voren gebracht, zoals het in bescherming nemen van meidoornhagen in de drul. (Door zulke zaken kan de gemeente haar beleid

Wij springen op dit soort zaken in en zien het als kleine duwtjes in het langzame proces van het milieubewuster maken van de mensen.

2. BIJ HET OVERZIEN VAN HET PPR PROGRAMMA (t.a.v. RUIMTELIJKE ORDENING, MILIEU EN VERKEER) VALLEN ZAKEN OP ALS: -AANKOOP EN BEHEER VAN HOUTWALLEN, -UITBREIDING VAN HET OPENBAAR VERVOER, -BELEID EN VOORLICHTING DIENEN GERICHT TE ZIJN OP DE BEPERKING VAN HET AFVAL. DENKT DE PPR DAT DERGELIJKE FRAAIE DOCH TOCH WEL IDEALISTISCHE VOORNEMENS TE REALISEREN ZULLEN ZIJN?

Je kunt zeggen dat bij het opstellen van zo'n programma wat balonnetjes worden opgelaten. Dingen, die je als kleine partij eens moet zeggen. Je kunt er dan een volgende keer eens op terug komen. Bovendien zitten er bij dit soort zaken dingen, die volgens ons gemakkelijk te idealiseren zijn.

Bijvoorbeeld: Er was een tijd geleden een boer, die een houtwal op zijn terrein wilde kappen. Noch B en W, noch de raad gaven hiervoor toestemming. Waarom werd zo'n houtwal door de gemeente niet gekocht?

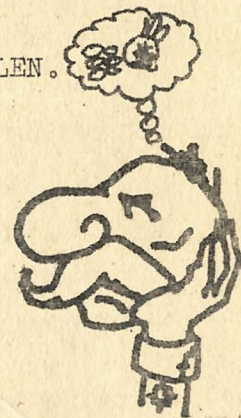
Zo'n aankoop zou m.b.v. gelden bijv. van Staatsbosbeheer toch mogelijk moeten zijn. De kosten voor het beheer zouden kunnen worden bestreden m.b.v. het werkeloosheidsbestrijdingsproject. Zo zouden gebieden, die dus voor landbouwgrond ongeschikt zijn in beheer genomen kunnen worden.

DIT GAAT NATUURLIJK ALLEEN DOOR ALS DE GEMEENTE DAT ZOU WILLEN.
KAN DE PPR OP ZO'N ZAAK NOU GEEN DRUK UITOEFENEN?

Als er aanleiding toe is, brengen we dit soort zaken zeker naar voren. Als de gemeente dan afwijzend zou antwoorden, bekijken we van de argumenten die ze aanvoert of ze steekhoudend zijn.

WAAROM GEEN EIGEN INITIATIEFVOORSTEL GELANCEERD?

Zoiets kost erg veel energie. Je zou in zo'n geval zeker met een inventarislijst moeten komen van houtopstanden, groepjes bomán e.d. welke een functie vervullen bij het in stand houden van dorps- en landschaps-schoon. In principe zou de raad aan B. en W. de opdracht kunnen geven een dergelijke lijst te maken. Zoiets kun je hier echter wel vergeten. Neen, beter is het dan om zelf met een concreet voorstel bij de raad aan te komen. We zien hierin trouwens een mooie taak weggelegd voor de milieuvereniging in samenwerking met ons milieugroepje.

Zo'n aankoop van een houtwal zou toch mogelijk moeten zijn?

DIT WAREN DAN DE HOUTWALLEN, MAAR WAT DOEN WE MET HET BELEID EN
VOORLICHTING DAT GERICHT DIENT TE ZIJN OP BEPERKING VAN HET AFVAL?
HOE PAKT DE PPR DAT AAN?

Wo zijn van plan binnenkort de schoolhoofden te benaderen met het
verzoek toch vooral aandacht te willen schenken aan milieuonderwijs.

IS DIT JULLIE ENIGE WEG?

Neen, de PPR heeft ook aangedrongen op een glascontainer. Nu weten we
wel, dat zo'n container eigenlijk ook niet de weg is. Als je die
tonnen afvalglas ziet vraag je je af, of dat nu allemaal nodig is.
We zouden het met z'n allen moeten proberen te beperken. De
mond-op-mond reclame heeft misschien wel het meeste effect. De gemeente
zou aan die mond-op-mond reclame mee kunnen doen door het geven van
het goede voorbeeld(kringlooppapier e.d.) en het geven van goede
voorlichting.

3. IN HAAR PROGRAMMA STELT DE PPR VOOR EEN MILIEUCOMMISSIE OP TE RICHTEN,
DIE MOET BESTAAN UIT RAADSLEDEN, VERTEGENWOORDIGERS VAN BELANGENGROEPEN
EN BELANGSTELLELENDE BURGERS. WE DENKEN, DAT DE W.M.G. DAT WEL ZIET ZITTEN.
DE PPR, GVP EN VVD HEBBEN DIRECT OF INDIRECT AL GEVRAAGD OM SAMENWERKING
MET DE WERKGROEP. HOE STAAT HET MET DIE OP TE RICHTEN MILIEUCOMMISSIE?

Het is inderdaad destijds in ons programma genoemd, doch het is niet
aan bod gekomen. Bovendien zou het uiteindelijke initiatief tot het
in leven roepen van zo'n commissie vanuit het gemeentebestuur moeten
komen. Zo'n commissie zou dan nl. tot stand komen op basis van de
gemeentewet en zou ten doel hebben BenW én de raad officieel van advies
te voorzien op milieuzaken. In een dergelijke situatie moet het ge-
meentebestuur bij b.v. afwijzing van een advies, deze commissie een
gefundeerd antwoord geven. Als zodanig heeft deze dus een taak binnen
de gemeentelijke organisatie.

Het klimaat voor iets dergelijks is in onze gemeente echter niet aan-
wezig; het is geen haalbare kaart, zeker niet met deze burgemeester.
Je moet dus naar een ander soort buiten-parlementaire situatie, die
functioneert als een soort overlegorgaan. Volgens de PPR zou het
initiatief voor het oprichten van zo'n, noem het maar milieuraad, uit
moeten gaan van W.M.G. Zij geeft hieraan gaarne haar medewerking en
ziet bovendien partijen als b.v. GVP en PvdA ook als gegadigden.

WELKE TAKEN ZIET DE PPR VOOR ZO'N MILIEURAAD WEGGELEGD?

Een dergelijke milieuraad zou kunnen beginnen met het bijhouden van de raadsagenda en de punten hierin kunnen toetsen op milieu-effect. Beter ingewerkt zou ze zelf met initiatiefvoorstellen kunnen komen. Deze zouden geen politiek karakter mogen hebben, want het is vooral zaak, dat een dergelijk overlegorgaan met haar adviezen aan de gemeente zo zakelijk mogelijk blijft.

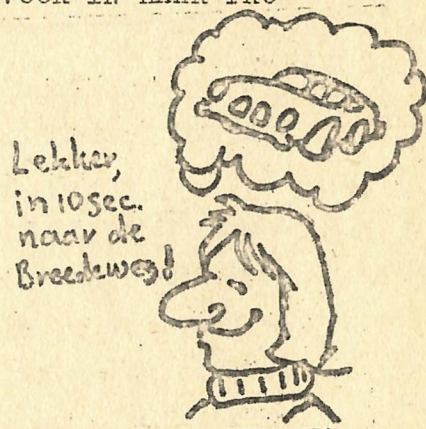
MENSCHIJNLIJK KLEINE ZAKEN ALS: -GEBRUIK VAN KRINGLOOPPAPIER DOOR DE GEMEENTE, -PLAATSEN VAN EEN GLASCONTAINER, -SNEELDIENSTEN NAAR DE STAD e.d. DIE TOCH EIGENLIJK SNEL GEREALISEERD MOETEN KUNNEN WORDEN. ONTOEGEBLIJKEN NIET! HOE KOMT DAT NU?

In eerste instantie is het eigen aan het overheidsapparaat, dat de ambtelijke molens daarin traag draaien. Het is meer een kwestie van druk. Als er niet het kaartje urgent aanhangt, worden dergelijke "kleine" dingen vaak ten opzichte van andere, op dat moment belangrijkere zaken, op de lange baan geschoven.

NEEM NU ALS VOORBEELD DE AANLEG VAN EEN NIEUW FIETSPAD LANGS DE BREDEWEG. NAGENOEG ELKE POLITIEKE PARTIJ PLEIT ERVOOR IN HAAR PROGRAMMA. WANNEER KOMT ZO'N FIETSPAD ER NU EENS?

Een dergelijk fietspad komt er helemaal niet! Er zijn nog maar weinig mensen die het weten, maar er komt een compleet nieuwe tweebaansweg, parallel aan de Drulseweg en de Bredeweg! Dit gebeurt volgens het adviesbureau van Pouderoyen, dat samen met landschaps en verkeersdeskundigen voor de gemeente gnoesbeek een plan uitwerkte.

Deze nieuwe weg komt op ongeveer 7 meter afstand evenwijdig aan de Bredeweg te lopen. Het begin ervan ligt bij het Rood-Wit veld, de nieuwe weg maakt vervolgens een bocht bij de Colonjes en loopt dan parallel aan de Drulseweg. Dit alles komt natuurlijk weer zonder inspraak tot stand! De oude Bredeweg zal dan een wandel- en fietsweg worden. Vanzelfsprekend zal de gemeente met dit plan in haar

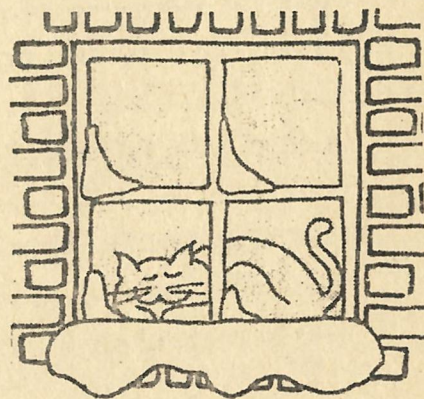
5. IN GROESBEEK GEBEURT ER BIJZONDER WEINIG AAN VOORLICHTING DOOR DE GEMEENTE OP HET GEBIED VAN ENERGIEBESPARING EN HOOR JE ERG WEINIG OVER B.V. HET VERKRIJGEN VAN SUBSIDIES VOOR WONINGISOLATIE'S. DENKT DE PPR DAAR WAT AAN TE KUNNEN DOEN?

De gemeente speelt hierin geen directe rol. Zo is de isolatie-subsidiëring, via een provinciale afdeling, afhankelijk van het Ministerie. Verder is een deel van de voorlichting een taak van de Nutsbedrijven. Dit wil echter niet zeggen, dat er daarom binnen onze gemeente verder geen behoefte aan zou bestaan. Een voorlichtingsambtenaar zou hierin toch een flinke taak in kunnen vervullen.

Wij zelf hebben geen bestuurlijke macht en moeten voor initiatieven als deze, altijd bij anderen aankloppen. Dit kun je niet iedere keer doen. Je schept anders zo'n sfeer van, oh jee, daar heb je ze weer! Beter lijkt het ons te wachten tot de gelegenheid zich voordoet om zoiets aan te kaarten. Overigens zou zoiets ook een mooie taak zijn voor een op te richten milieuraad.

MAAR JE KUNT TOCH NIET ALTIJD BLIJVEN AFWACHTEN? MOETEN ANDEREN DAN DERGELIJKE ZAKEN BESPREEKBAAR MAKEN?

Het hangt ervan af, waar je je prioriteiten legt. Als raadslid kun je tenslotte niet overal mee bezig zijn. Momenteel is het voor de PPR o.a. het V.J.V. (Vormingscentrum voor Jonge Volwassenen) dat veel energie vereist. Zaken als voorlichting komen in het gedrang. Nee, nogmaals, beter zou zijn als een eventuele milieuraad een duidelijk uitgewerkt plan aan het gemeentebestuur zou kunnen aanbieden. Het is dan gemakkelijker zo'n plan politiek rond te krijgen. Verder is het actieve deel van onze achterban pas opgesplitst in werkgroepjes, waaronder één, die zich met milieuzaken gaat bezighouden. Deze groepjes bepalen zelf, waaraan ze op hun gebied gaan werken. Het milieuwerkgroepje is momenteel een prioriteitenlijst aan het opstellen. We weten dus nog niet precies, waar we naast het benaderen van scholen aan zullen gaan werken.

Je kunt toch niet altijd blijven afwachten?

6. UIT EIGEN ONDERZOEK VAN DE W.M.G. BLEEK, DAT DE STERKE VERVUILING VAN DE GROESBEEK TE WIJTEN WAS AAN HET ONVOLDOENDE FUNCTIONEREN VAN DE ZUIVERINGSINSTALLATIE VAN GROESBEEK-NOORD. VINDT DE PPR DEZE ZAAK BELANGRIJK GENOEG OM IN DE RAAD AANHANGIG TE MAKEN?

Dit is toch meer een kwestie voor het Zuiveringsschap. Dat zij daaraan niets doet is niet zozeer onwil, maar meer een centenkwestie. Je zou je afvragen, wat voor effect zo'n vervuiling heeft? Als je bedenkt, dat er in het rivierengebied nog veel vuil water zo op de rivieren wordt geloosd, dan is het in Groesbeek nog lang zo slecht niet. Er wordt hier al veel uit het water weggezuiverd. Onze slecht werkende zuivering is tenminste altijd nog beter dan helemaal geen en verbeteringen hier zouden ten koste gaan van de voortgang op andere plaatsen, waar het harder nodig is.

HET ZUIVERINGSSCHAP GEEFT ALS MOGELIJKE OPLOSSING: EEN PIJPLEIDING VAN DE ZUIVERING GROESBEEK-NOORD NAAR DIE VAN DE BREDEWEG (DEZE FUNCTIONEERT REDELIJK) HET VUILE WATER WORDT ZO TWEE KEER GEZUIVERD. HET GEVAAR BESTAAT DAT JE ZOWEL DE GROESBEEK ALS DE LEYGRAAF GAAT VERVUILEN. IS DAT DAN GEEN WEGGEGOOD GELD?

We vinden dat je eerst met erg goede informatie op tafel moet komen om de oplossing aan het zuiveringsschap te kunnen weerleggen.

WIL DE PPR TROUWENS AAN DERGELIJKE PROBLEMEN TIJD EN ENERGIE SPENDEREN?

De milieuwerkgroep van de PPR heeft de winkeliers benaderd om milieuvriendelijke waspoeders, waardoor minder fosfaten in het water terecht komen, te verkopen. (VOOR ZOVER ZE DIT NOG NIET DEDEN) Het resultaat tot nog toe is bedroevend. De volgende stap: naar de gemeente toestappen en voorlichting via het gemeentekrantje geven, met tevens aandacht voor andere zaken als afval, energiebesparing e.d. We zijn er dus best wel mee bezig! Verder geloven we, dat het zuiveringsschap ook wel eens wat aan voorlichting kan doen. Je hoort daar niets van. Met een ton voorlichting kunnen ze misschien wel een miljoen kosten besparen. We hebben echter op dit moment geen handvat om het beleid van het Zuiveringsschap te beïnvloeden.

7. IN HET PPR-PROGRAMMA STAAT: EERST MOET GEPROBEERD WORDEN DOOR VERKEERS-
LICHTEN, AANPASSING VAN STRATEN, ANDERE ROUTES EN EENRICHTINGSVERKEER
DE VERKEERSPROBLEMEN IN GROESBEEK-DORP EN BREDEWEG OP TE LOSSEN.
WANNEER NOEMT DE PPR DE VERKEERSPROBLEMEN OPGELOST?

Verkeersproblemen zijn te meten. Het grootste probleem is de onveilig-
heid, welke is te meten aan het aantal doden en gewonden. Misschien
dat de verkeersproblemen met de in het dorp aan de gang zijnde recon-
structie worden opgelost.

ZOALS DE ZAKEN ER NU VOOR STAAN IN HET DORP; VINDT DE PPR DIE
PROBLEMATISCH?

Ja, vooral als je let op de verkeersveiligheid. Er zijn te vaak te veel
gevaarlijke situaties, b.v. bij het oversteken van voetgangers, veroor-
zaakt door het te hard rijden van automobilisten. Verder is er te veel
verkeer in het dorp en zijn er te weinig oversteekmogelijkheden voor
voetgangers.

WAT WIL DE PPR IN DE NABIJE TOEKOMST AAN DE VERKEERSPROBLEMEN GAAN DOEN?

De PPR wil schijnoplossingen ontmaskeren. Zo'n schijnoplossing is b.v.
het weghalen van een boom in het dorp, zodat er geen auto's meer tegenop
zullen rijden (aldus Jozef de Man) De PPR voelt dan b.v. meer voor
voetgangerslichten, die voetgangers het recht geven op een veilige
oversteek. Verder zal je bepaalde zaken op verkeersgebied moeten afwachten
en bijsturen. Het zal in de praktijk altijd meer een kwestie zijn van
inspringen dan van initiatief nemen. Bij een directe aanleiding nemen
we natuurlijk zelf het initiatief.

De PPR heeft al aangetoond, dat als bepaalde zaken aan de orde kwamen,
zij hierop is ingesprongen, b.v. bij de woonerven in de Beethovenstraat
en zoals al genoemd de boom bij hotel Gelfia.

JE KUNT DUS NIET SPREKEN VAN EEN ECHT MILIEUBELEID BIJ DE PPR? EEN
MILIEUBELEID BESTAAT TENSLOTTE NIET ALLEEN UIT AD HOC BESLISSINGEN,
DOCH OOK UIT VOORUIT ZIEN.

Je vraagt dus om een actieplan. Dat kun je volgens ons alleen opstellen
als je macht hebt. Je zit ermee, dat je om iets te bereiken afhankelijk
van anderen bent, die je van de noodzaak dient te overtuigen.

WAT DOET DE PPR DAN MET PROBLEMEN, DIE IN DE TOEKOMST LIGGEN ZOALS B.V. HET PROBLEEM ROND DE VUILNISSTORT "DUKENBURG", DIE BINNENKORT VOL RAAKT?

Er is een tendens om dergelijke zaken regionaal op te lossen. In eerste instantie is dit een zaak van het Stadsgewest.

MAAR DIT IS TOCH AL EEN HALF JAAR TER ZIELE?

Momenteel is de situatie moeilijk te overzien. Misschien neemt de Provincie het over, we weten het niet. De gemeente Groesbeek neemt nooit initiatieven en meestal heeft zij wel gelijk, het zijn nl. nooit trekkers in het Stadsgewest geweest. De PPR ziet op zo'n korte termijn geen mogelijkheden tot initiatieven, je krijgt toch geen hond mee. Bovendien steken we momenteel veel energie in zaken als hertelling, V.J.V. etc. En met een beperkt aantal leden moeten veel klussen worden opgeknapt. Neen, grote dingen, zoals een oplossing voor een complex-probleem als de vuilnisstort "Dukenburg" zijn van de PPR alléén dan ook niet te verwachten.

8. UIT HET PPR PROGRAMMA:

"DE LANDBOUW KAN EEN DUIDELIJKE FUNCTIE BLIJVEN VERVULLEN BIJ DE INSTANDHOUDING VAN HET FRAAIE KULTUURLANDSCHAP" DIT VEREIST TOCH WEL DE NODIGE TOELICHTING, WANT DE HUIDIGE LANDBOUWPOLITIEK (DE LEIDRAAD VOOR DE BOER) IS TOCH GERICHT OP: SCHAALVERGROTING, UITBREIDING VAN DE BIO-INDUSTRIE, EEN TOENEMEND GEBRUIK VAN GEWASBESTRIJDINGSMIDDELEN EN KUNSTMEST ENZ. DAARBIJ OPGETELD DE WEERZIN VAN DE MEESTE BOEREN TEGEN HET ZOGENAAMDE LANDSCHAPSPARK. HOE ZIET DE PPR DE FUNCTIE VAN EEN DERGELIJK SOORT LANDBOUW?

Deze opmerking is destijds in het programma vermeld, om niet de indruk te wekken, dat voor het behoud van het landschap alleen Staatsbosbeheer in aanmerking komt. Het moet de boer zelf zijn, die zonder dat er gelijk sprake is van een landschapspark, de zaak blijft beheren. Deze prestaties zou je eventueel kunnen betalen.

In de boven geschetste ontwikkeling van de landbouw ziet de PPR tegenwoordig toch een kentering optreden, die vooral door de jonge boeren in gang wordt gezet. Veel boeren willen graag klein blijven en willen niet de zorgen van te hoge investeringen. Liever boer dan manager. De toegenomen mondigheid van de boerenvrouwen speelt hierbij ook een rol. Zij zien tenslotte hoezeer hun mannen lijden onder deze ontwikkelingen.

LET MEER OVERLEG PLEGEN MET DE BOEREN OVER DIT SOORT
NKEN DAN BIJVOORBEELD AAN ZOIETS ALS DE VOORDRACHT VAN
JDENS HET LUSTRUM VAN DE W.M.G. WAARVOOR DOOR DE
INTERESSE WERD GETOOND.

se situatie is wat dat aangaat erg moeilijk voor de PPR.
n de boeren bestaat nog geen brug. We zijn door hen nog
teerd. Door nu een vingertje naar de boeren op te steken
moet je het doen, krijg je zoiets van daar heb je ze
staat dan een vorm van polarisatie, die wij niet willen.
t zijn zoiets te laten organiseren, door zo'n op te
euraad of de W.M.G. zelf. Op zo'n moment zal de PPR er
zijn.

UIT DE GEMEENTERAAD TE VERDWIJNEN. IS DE SAMENSTELLING
DE GEMEENTERAAD (AL OF NIET NA HERTELLING TOT STAND
DAT ER VERANDERINGEN ZIJN TE VERWACHTEN OP MILIEU-
ELKE?

leid wordt op de eerste plaats bepaald door de burgemeester
ambtenaren. Milieuvriendelijke ambtenaren, milieuvriende-
lieven. De raad verricht in deze alleen een controlefunctie.
functie nu zal met de toekomstige raad duidelijk minder
milieukwesties bij de PPR nogal een hoge prioriteit
de raad ook veel werden aangedragen. In de nieuwe raad
g gevoel voor het aan de orde stellen van de milieuo-

ALS DE PPR UIT DE RAAD MOCHT VERDWIJNEN, WAT KUNNEN WE
AD VAN HAAR IN DE KOMENDE JAREN OP MILIEUGEBIED VERWACHTEN?

